

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Begrebet Angst

Citation: Kierkegaard, Søren: "Begrebet Angst", i Kierkegaard, Søren: *Begrebet Angst*, udg. af Lars Petersen ; Merete Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 65. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kierkegaard01val-shoot-idm140698092471488/facsimile.pdf> (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Begrebet Angst

gelse, at man skal elske de Stygge*. Dog forekommer en saadan Opfattelse meget sjældent i sin ophøiede Reenhed. Der skal et mærkeligt Sammenspil af en lykkelig historisk Udvikling og oprindelig Begavethed til; er der nogen nok saa fjern Indsigelse mulig, da er Opfattelsen modbydelig, og Affektation.

I Christendommen har det Religiøse suspenderet det Erotiske, ikke blot ved en ethisk Misforstaaelse som det Syndige, men som det Indifferent, fordi der i Aand ingen Forskjel er paa Mand eller Kvinde. Her er det Erotiske ikke ironisk neutraliseret, men suspenderet, fordi det er Christendommens Tendens at føre Aanden videre. Idet i Blufærdigheden Aanden bliver angest og sky for at iføre sig den generiske Different, springer Individualiteten pludselig af, og istedenfor ethisk at gjenemtrænge den, griber den en Forklaring fra Aandens høieste Sphære. Dette er een Side af Klosterbetragtningen, hvad enten denne nu nærmere bestemtes som ethisk Rigorisme eller som overveiende Contemplation**.

Som da i Blufærdigheden Angesten er sat, saa er den tilstede i al

* Saaledes maa det ogsaa forstås, som Socrates taler om Kysset til Critobulus. At Socrates umuligen har kunnet for Alvor tale saa pathetisk om Kyssets Farlighed, tror jeg maa være indlysende for Enhver, samt at han mere angsteligt Mælte var, der ikke turde see til en Qvinde. Vel betyder Kysset i de sydligere Lande og hos de mere lidenskabelige Nationer noget Mere end her i Norden (herom kan man eftersee Puteanus i et Brev til John Bapt Sacerum *vesunt noctes vigilet ubum libidinis natiemur oculis aut oculis misce, utique fruentis. Vestra sciunt. Jfr. Kempis dissertatio de osculo* eller Bayle), men desuagtet ligner det ikke Socrates hverken som Ironiker eller Moralist at tale saaledes. Naar man nemlig staaer for Stort paa som Moralist, saa vækker man Lysten, og frister Lærlingen til næsten med en Viltie at blive ironisk mod Læreren. Socrates's Forhold til Aspasia viser det Samme. Hende omgikkes han, ganske ubekymret om det tvetydige Liv, han førte. Hende ønskede han blot at lære af (Athenæus), og dertil synes hun ogsaa at have havt Talent, da det jo fortælles, at Mændene toge deres Huatuer med til Aspasia blot for at lære af hende. Saasandt denmod Aspasia havde villet virke ved sin Dydighed paa ham, saa havde formodentlig Socrates forklaret hende, at man bør elske de Stygge, og at hun aldeles ikke skulde yderligere anstrænge sin Ynde, da han til sin Hensigts Opnaelse havde nok i Xantippe (Cfr. Xenophons Fortælling om Socrates's Anskuelse af sit Forhold til Xantippe) – Da det desuovære atter og atter gjentager sig, at man med forudfattet Mening gaar til Læringen af Alt, saa er det jo intet Under, at Enhver har en bestemt Forestilling om, at en Cyniker er et saadan udsvævende Menneske. Dog turde det være muligt netop her ogsaa at finde et Exempel paa hans Opfattelse af det Erotiske som det Comiske.

** Hvor besynderligt det end kan forekomme Dem, der ikke er vant til dristigere at betragte Phænomenerne, der er dog en fuldkommen Analogi mellem Socrates's ironiske Opfattelse af det Erotiske som det Comiske, og en Munks Forhold til *mulieres sobrietate*. Misbruget vedkommer naturligvis kun dem, der have Sands for Misbruget.